

סעיף א

ט"ז ס"ק א, שי"ך ס"ק א, ב

דין עצמות אם מצטרפין – שיטות הראשונים:

חולין (צח, ב): לומדים שיעור ביטול האיסורים מזרוע בשלה שמבשלים הזרוע ביחד עם שאר האיל, יש אומרים שיעור ביטול האיסורים הוא במאה שסובר שמחשבים רק הבשר שבזרוע נגד הבשר שבשאר הבהמה, ויש אומרים בששים שסובר שמחשבים בשר ועצמות בהדי בשר ועצמות.

ירושלמי (ערלה פ"א ה"ג): הקליפות של ערלה מצטרפים עם ההיתר לבטל האיסור.

- רמב"ן – עצמות האיסור מצטרפין לאיסור ועצמות דהיתר להיתר, לפי מאי דקיי"ל דכל האיסורים בששים, וי"ל הסברא בזה משום דסובר שגוף העצמות יש בהן טעם (פמ"ג).
- ר"ן – מחלק בין עצמות הרכות שיצא מהם לחות של היתר להיתר ושל איסור לאיסור, אבל עצמות יבשים אף של איסור מצטרפין עם ההיתר. והטעם דיבשים מצטרפין להיתר:
 - פמ"ג – טעם האיסור מתפשט לכל בשוה, ואף שאין בעצמות לחלוחית וטעם מעצמן לבטל טעם האיסור, מ"מ לא יפלוט שוב מהעצם דמשהו אין בו כח לצאת.
 - יד יהודה – אפי' חוזר ופולט גם האחרים פולטין, וחוזר ומתחלק בשוה כמו בתחילה.
- רבינו שמשון – [באמת אין לומדים שיעור ביטול האיסורים מזרוע בשלה דהוי מין במינו ומדאורייתא אין צריך ששים, והעיקר כדברי הירושלמי] דעצמות אף של איסור מצטרפים עם ההיתר. והטעם שאין הלחלוחית שבעצמות אוסר:
 - הלחלוחית שבעצמות ודאי דאסירי רק דאינה אוסרת תערובתה דרק טעם קלוש אית בה ועל טעם קלוש לא נאמר הדין של טעם כעיקר. (כו"פ).
 - משום דאין פליטת העצמות אסורה, דמה"ת עצם של נבילה מותר שאינו ראוי לאכילה, ואסור רק מדרבנן ועל פליטתה לא גזרו. (עי' חו"ד).

דין עצמות אם מצטרפין – שיטות הפוסקים:

- מחבר – פסק כרבינו שמשון דעצמות אף של איסור מצטרפים עם ההיתר, משום שיש בהן לחלוחית שמועיל לבלבל טעם האיסור שמתפשט לתוכו (ט"ז), אע"ג שאין כח באותו לחלוחית לאסור, לפ"ז קליפי ביצים וכיו"ב דלית בהו שום לחלוחית לא מצטרפים (פמ"ג).
- רמ"א – עצמות ההיתר מצטרפין להיתר, ועצמות האיסור מעיקר הדין מצטרפים לבטל ובמקום שאין הפסד מחמירים שאינן מצטרפין לא לאיסור ולא להיתר, והטעם:
 - פמ"ג – באמת היה צריך להצטרף עם ההיתר, והטעם דלא מצטרף י"ל משום דגזרו שיבוא לטעות באם בישל הנבילה תחילה (כמבואר בסעיף ב' דלא מצטרף לכו"ע).
 - חו"ד – סברת המחמירים בזה דהלחלוחית שבעצמות ודאי דאסירי רק דאינן יכולין לאסור אחרים דטעמן קלוש וא"כ אין טעם האיסור שנכנס לעצמות נתבטל כיון דהלחלוחית ג"כ אסור, משא"כ עצמות היתר דלחלוחית ג"כ היתר מצטרף לבטל.
- ש"ך – פסק כהר"ן דעצמות הרכות של היתר להיתר ושל איסור לאיסור, אבל עצמות יבשים אף של איסור מצטרפין עם ההיתר.
- פ"ח – מחמיר דכי אמרינן עצמות של היתר מצטרפים להיתר דוקא במין במינו דמה"ת בטל ברוב או באינו מינו ובדקוהו ואינו נותן טעם, אבל באינו מינו וליכא קפילא גם עצמות דהיתר אינן מעלין. ובנוגע עצמות הרכות של איסור פסק דמצטרפין לאיסור.

ט"ז ס"ק ב

הטעם דגוף חרסי הקדרה אינה מצטרפת לבטל:

- לשיטת הט"ז דעצמות מצטרפין להיתר מפני הלחוחית שמבלבל הטעם, גוף הקדרה אינה מצטרפת משום דאין בהם שום לחלוחית לבלבל הטעם. (עי' פמ"ג).
- לשיטת הש"ך ודעימיה דגם יבשות מצטרפין לבטל, י"ל:
 - פרישה – משום שהקדרה כבר שבע מבלבוע, וגם בחדשה אין לצרף משום לא פלוג. לפי"ז גם חרסי קדרה המונחים תוך התבשיל אין מצטרפין.
 - פרי תואר – אין האיסור מתפשט בשוה בכל גוף הקדרה כיון שאין כולו מוקף בהרוטב. לפי"ז חרסי קדרה המונחים תוך תערובת התבשיל שפיר מצטרפין.

להסוברים דעצמות האיסור מצטרפים להיתר למה לא אמרינן בזה איסור דבוק:

- פרישה – משום דעצם אינו נוח לבלוע אע"פ שהוא דבוק אינו נבלע יותר.
- ט"ז, ש"ך – דוקא בכלי חרס דאי אפשר בהגעלה סובר הרמ"א דגוף הכלי נ"י, משא"כ עצמות הוא ככלי שאפשר בהגעלה דלכו"ע גוף הכלי לא נ"י. [ולענין לחלוחית שבעצמות למאן דסובר דיש לחלוחית, י"ל דאף אם נ"י הרי טעמן קלוש ואין בו כח לאסור (חו"ד)].
- כו"פ – אף דגוף העצם לא נ"י, מ"מ מה שנבלע בו בשעת הבישול משאר התבשיל שפיר נ"י אם נשאר לבד, ולדעתו צ"ל דמיירי בעצם המונח בקדירה ואינו דבוק.

סעיף ב

משב"ז ס"ק א

נתבשלה תחילה הבשר עם העצם ואח"כ נפל לתוך ההיתר:

- לא ראה האיסור קודם הבישול: לכו"ע צריך ששים גם נגד העצמות, דשמא נתמעט מבשר הנבילה ונכנס בעצמות (טור).
- ראינו האיסור קודם שנתבשל בתחילה וידוע שיעור הבשר שהיה בתחילה:
 - לדעת המחבר דלא אמרינן חני"נ בשאר איסורים אין צריך אלא ששים נגד שיעור הבשר שהיה בתחילה, וגוף העצמות מצטרפין לבטל דומיא דכחל.
 - מיהו אם נתבשל בתחילה עם עוד איסור אפילו לדעת המחבר לא סגי ליה בששים נגד הבשר שהרי אפשר שנבלע בעצמות משאר איסור שבקדרה. (בי"ח).
 - לדעת הרמ"א דאמרינן חני"נ בשאר איסורים צריך ס' גם נגד העצמות אפי' נתבשלה לבדה במים, שהרי בלעו מרוטב ומים הנעשים נבילה.

סעיף ג

ש"ך ס"ק ד

לדעת המחבר אף ביש ס' נגד כל החתיכה, החתיכה נשארה באיסורא דאפשר לסוחטו אסור:

- תוה"ב הארוך – חוששין שמא לא נתפשט הטעם בשוה בכל הקדירה, אלא נשאר בחתיכה ראשונה כדי נתינת טעם.
- תוה"ב הקצר – [אף שאין בחתיכה טעם איסור דנתפשט בשוה, מ"מ] כיון שלא נפלט ממנה מכל וכל, וכבר היתה חתיכה זו אסורה, לא פקע איסוריה אא"כ נסחט ממנו לגמרי.

סעיף ד

ט"ז ס"ק ד, ש"ך ס"ק ז

אי משערין במאי דבלע קדרה - שיטות הראשונים:

חולין (צז, ב): משערין ברוטב . . ובקדרה, איכא דאמרי בקדרה עצמה ואיכא דאמרי במאי דבלעה קדרה.

- רש"י - מפרש "בקדרה עצמה" לקולא שגוף הקדרה מצטרף, ופסק להחמיר דלא משערין בקדרה עצמה, ולמעשה משערין כמו שבא לפנינו ולא במאי דבלעה קדרה מן ההיתר לפי שאף מן האיסור נבלע ונתמעט מכמות שהיה.
- משמע, דאי ידעינן כמות האיסור בשעת נפילתו ולא נתמעט בשיעור אחד עם ההיתר משערין ההיתר שנבלע בקדרה ומצרפין אותו למה שבתוך הקדרה. (רשב"א, ר"ן).
- רמב"ם - מפרש "בקדרה עצמה" לחומרא, שמשערין רק התבשיל עצמו שבתוך הדקרה אבל הבלוע בדופני הקדרה אינה מצטרפת עם הבשיל לבטל האיסור, ופסק להקל כלישנא בתרא ומשערין באומד יפה במאי דבלעה קדרה.
- רשב"א - הכריע דבמין במינו ששיעור ששים הוא רק מדרבנן משערין במאי דבלעה קדרה, ובמבשא"מ דטעכ"ע דאורייתא משערין כמו שבאו לפנינו.
 - ב"י - לומד בדעת הרשב"א דהיינו כשלא ראינו האיסור בתחילה משו"ה בעינן להחמיר באינו מינו, הא אי ידעינן שהיה ששים בתחילה יש להקל בכל ענין.
 - פמ"ג - לומד בדעת הרשב"א דרק בידעינן שהיה ששים תלינן להקל במינו, משא"כ כשלא ראינו האיסור בתחילה בעינן להחמיר אפילו במינו דאפילו בדרבנן תפסינן שגם מן האיסור נתמעט.

כשאין עכשיו ששים וידוע שבתחילה היה ששים:

- בתערובת מין במינו ששיעור ששים הוא רק מדרבנן :
 - מדינא יש להקל לצרף מה שנבלע מההיתר בקדרה, אבל אין משערין מה שכלה מחמת האור. מיהו גוף חרסי הקדרה אינה מצטרפת אפילו במין במינו (פמ"ג).
 - יש להחמיר כל שאין עכשיו ששים כי אין לעמוד על שורש הדבר וכמה פעמים יבוא קלקול מזה (רש"ל). בהפ"מ יש להקל בזה לצרף הבלוע בקדרה, לא מה שכלה (פמ"ג).
- בתערובת מין בשאינו מינו ששיעור ששים הוא מדאורייתא :
 - ב"י - עפ"י דבריו יש מקום לפרש דביודע שהיה ששים בתחילה אז מדינא שמא יש מקום להקל לשער במאי דבלע קדרה אפילו במין בשאינו מינו.
 - פמ"ג, רעק"א - אין להקל בזה דבדאורייתא חיישינן שהקדירה לא בלע מפני שאינה מוקפת בהמים, ועוד דא"א לשער כמה נבלע בדופן הקדרה וכמה כלה מחמת האור.
- כשסילק האיסור קודם שנצטמק ההיתר ועמד על פחות מששים, או באיסור לח שנפל לתבשיל ונצטמק: מותר אפילו במין בשאינו מינו, דודאי שפליטת האיסור ג"כ נצטמק לפי ערך הצטמקות ההיתר. (פמ"ג).

כשאין עכשיו ששים ואינו ידוע אם היה ששים בתחילה:

- באינו מינו : אין להקל לשער במאי דבלע קדרה, שהרי מסתמא נבלע בו גם מהאיסור.
- במין במינו ששיעור ששים הוא מדרבנן :
 - ב"י – משמע שיש להקל מדינא דתלינן שרק ההיתר נתמעט ולא האיסור.
 - פמ"ג, רעק"א – גם במין במינו אין להקל דתפסינן שגם האיסור נתמעט.

ט"ז ס"ק ה

כשיש עכשיו ששים, ואינו ידוע אם היה ששים בתחילה:

- ט"ז – מותר דלא מחזקינן איסור היכא דלא ראינו שום ריעותא, ואפילו בתערובת מין בשאינו מינו יש להקל (פמ"ג). מיהו בידוע שלא היה ששים בתחילה פשוט שאסור אף שיש עכשיו ששים שהרי כבר נאסר בתחילת התערובת.
- פרי"ח (סי' צ' סק"ו) – אסור [גם במין במינו] כל שלא נודע שהיה ס' בתחילה.

כזית איסור רוטב שנפל לתוך ל' כזיתים של היתר רוטב עם ל' כזיתים של היתר גוש:

- לענין בישול: שפיר מצרפים גם החתיכות להיתר הרוטב שמתבלבל בשוה (משב"ז סק"ג).
- לענין כבוש: היד יהודה (סי' ק"ה סק"א ד"ה איסור) כתב להחמיר דאין החתיכות מצטרפות לששים רק להיתר את עצמן ולא הנוזל, משום דבעינן למיחש שלא נתחלק האיסור בשוה אלא נשאר יותר יחסי בהנוזל. ע"י בדה"ש (סי' ק"ה ס"א ביאורים ד"ה מקרי) דעתו להיתר גם הרוטב כשיש עוד צד להקל.

סעיף ה

ש"ך ס"ק ז

אין מבטלין איסור לכתחילה אם הוא מה"ת או מדרבנן:

- ראב"ד – אסור מה"ת, כמבואר בגמרא גבי זרוע בשילה דאמרינן חדוש הוא פירוש שמותר לבטלו לכתחילה משמע דבשאר איסורים אין מבטלין לכתחילה, והמקור לזה:
 - פרי תואר – הוא הלכה למשה מסיני דדינו כדאורייתא.
 - בית מאיר – בהאיסור שנאמר בתורה נכלל כל דבר המביא לידי כך, דהיינו ע"י ביטול.
 - חת"ס – מוכח מהא דצריך להשליך טריפה לכלב ונבילה לנכרי, ולמה לא נבטלנו ברוב.
- תוס' – אסור מדרבנן [מפרש הגמ', דכל איסורין שבתורה מדאורייתא מבטלין אותן לכתחילה, והחידוש בזרוע בשילה הוא שמצוה לבטלו (ר"ן)], וטעם הגזירה:
 - לבוש (או"ח סי' תרכ"ו סק"ב) – חששו שאם יהא לאדם היתר לבטלו ולהתירו יקל האיסור בעיניו ויבוא לאכלו אף בלא ביטול.
 - יד יהודה – שמא לא ידקדק בשיעור ביטולו ויבוא לבטלו בפחות מכדי שיעור הביטול.
- נוב"י – חילק בין יבש ביבש דאסור לבטל מה"ת משא"כ לח בלח הוא רק מדרבנן.
- חו"ד – באיסורי אכילה יש אומרים דאינו אלא מדרבנן משא"כ באיסורי הנאה לכו"ע אסור לבטלו מה"ת שהרי הוא נהנה במה שמבטלו.

מבטל איסור בשוגג:

- ט"ז, ש"ך – מותר דלא קנסו שוגג אטו מזיד אפילו איסור תורה בעין או טעמו באינו מינו, דהעיקר דאין מבטלין איסור הוא רק מדרבנן ובדרבנן לא קנסינן שוגג אטו מזיד.
[עיי' ש"ך שכתב דאפילו למ"ד שאין מבטלין איסור הוא מדאורייתא ג"כ לא קנסינן ומשמע אפילו באיסור דאורייתא בעין, וצ"ע דהא קיי"ל דהמבשל בשבת בשוגג אסור עד מוצ"ש הרי שבדאורייתא קנסינן שוגג].
- פ"ח – העיקר דאין מבטלין איסור הוא מדאורייתא ולכן איסור תורה בעין או אינו מינו קנסו שוגג אטו מזיד לפי מאי דקיי"ל דהמבשל בשבת גם בשוגג אסור, ורק כשאינו אלא מדרבנן כגון שריבה במין במינו או שריסקו להדבר חשיב הוא דלא גזרו. מיהו באנסוהו לבטל או בלא נודע בתערובות כלל, מודה דלא שייך למקנסיה (פמ"ג).

קנסינן שוגג אטו מזיד באיסור דאורייתא – מבשל בשבת:

ר' מאיר – בשוגג יאכל דבאיסור דאורייתא לא קנסינן שוגג אטו מזיד.

ר' יהודה – בשוגג יאכל למוצ"ש דבאיסור דאורייתא קנסינן שוגג אטו מזיד.

- מחבר – פסק דהמבשל בשבת בשוגג אסור עד מוצ"ש. (שו"ע או"ח סי' שיח ס"א).

- גר"א – חולק על השו"ע והעלה דבשוגג מותר אפילו באיסור דאורייתא.

[דלא קיי"ל כהך כללא דר"י ור"מ הלכה כר"י, וגם התוס' כתבו שהלכה כר"מ שהרי רב הורה לתלמידיו כוותיה, ואע"ג שדרש ברבים להחמיר היינו משום שאינם בני תורה משא"כ אן י"ל דאנו בגדר בני תורה כדמצינו ויכוח כזה בתוס' לענין קבורה ביו"ט שני שר"ת מחמיר בדבר לפי שאין אנו בני תורה ור"י מיקל ומוכיח שכן נחשבים כבני תורה עיי"ש]

קנסינן שוגג אטו מזיד באיסור דרבנן – נפלו ונתפצעו:

אגוזי פרך של ערלה שנפלו לתוך של היתר [מדאורייתא בטל ברוב אלא שמדרבנן הוא דלא בטל מחמת חשיבותו] ואח"כ נתפצעו האגוזים וביטל חשיבושתו וחזר דינם להעלות באחד ומאתים כדין ערלה:

- ר' מאיר ור' יהודה – בין בשוגג בין במזיד לא יעלו דקנסינן שוגג אטו מזיד.

[ומבואר בגמרא דאע"ג דבעלמא סובר ר' יהודה דבאיסור דרבנן לא קנסינן שוגג אטו מזיד, מ"מ הכא קנסינן משום דאתי לאיערומי]

- ר' יוסי ור' שמעון – בשוגג יעלו במזיד לא יעלו דלא קנסינן שוגג אטו מזיד.

לבטל בשר בחלב לענין בישול בב"ח כשאין בדעתו לאכלו או ליהנות ממנו:

שרוצה לערב מים חמים של הדחת כלי חלב עם של הדחת כלי בשר ע"מ לשופכם ויש ששים:

- רעק"א (סי' פ"ז ס"ו) – נסתפק בזה דאולי אין איסור זה אלא באכילה ובהנאה לא בבישול.
- פמ"ג – מבואר דגם באיסור בישול שייך הך איסורא (עיי' שפ"ד ס"ק י"א ד"ה תשובה).

אין מבטלין בספק איסור:

- ש"ך (סי' קי"ד ס"ק כ"א) – נראה מדבריו שדעתו להקל בספק איסור דשרי לבטל. (עיי' בדה"ש ביאורים ד"ה איסור לכתחילה).
- פמ"ג (שפ"ד סק"ז ד"ה והנה) – אסור לבטל אפילו בספק איסור, וכן ספק אם נפל האיסור באיסור דאורייתא אסור להוסיף אפילו להסוברים דאין מבטלין איסור הוא רק מדרבנן.

לגרום היתר למאכל של איסור שלא ע"י ביטול בתערובת:

לשרוף שרץ כדי לאכול האפר לצורך רפואה לחולה שאין בו סכנה: (עי' בדה"ש סק"ל)

- רא"ה – רק לבטל בתערובת אסור, לא להפך האיסור עצמו לדבר אחר.
- מני"ה – גם זה נכלל באיסור שלא לבטל איסור לכתחילה.

ט"ז ס"ק ז

כשאין כוונתו לבטל האיסור אלא לאיזה צורך אחר:

לחמם הדבש שנפלו בו נמלים כדי שיהא ניתך ויוכל לסננו אע"ג שע"י החימום נבלע בו מטעם הנמלים:

- ט"ז – מותר היכא דאי אפשר בענין אחר, או במידי דטירחא (פמ"ג), ולכן אסור להוציא מים מחבית שנתשתמש בו נכרי ליין דרך הברזא שנמצא שם קצת יין והיין מתבטל במים, כיון דאפשר להוציא דרך פיו (עי' סי' קל"ז ט"ז סק"ד).
- ב"ח (סי' קל"ז) – דעתו להקל גם באפשר בענין אחר, ולכן מותר להוציא מים מחבית יי"נ דרך הברזא אע"פ דאפשר להוציא דרך פיו.

ט"ז ס"ק ח

אם החכם צריך לחקור אם נעשה שום ריבוי:

- סמ"ג – המורה צריך לשאול באם הוסיף שם עוד היתר דאם אכן הוסיף אפילו בשוגג אסור.
- טור – אין המורה צריך לשאול בזה דאין שום תועלת בחקירה זו, שהרי פשוט ששום אדם לא יודה שהרבה במזיד, ואם הרבה בשוגג הרי מותר בדיעבד דלא קנסינן שוגג אטו מזיד, והכא מיירי באופן שאין לאסור מכח חנ"נ קודם שהוסיף עוד היתר:
 - ב"י – [לכו"ע לא קנסינן שוגג אטו מזיד] ומיירי בשאר איסורים ופליגי אי אמרינן חנ"נ בשאר איסורים, לדעת הסמ"ג אמרינן חנ"נ גם בשאר איסורים, ולדעת הטור לא אמרינן חנ"נ בשאר איסורים.
 - דרכי משה – דוקא בנודע התערובת אמרינן חנ"נ ורק בלא נודע התערובות מהני כשריבה בשוגג ופליגי אי חיישינן שהוסיף לאחר שנודע: לדעת הסמ"ג חיישינן שריבה לאחר שנודע התערובות וכבר נעשה נבילה, ולדעת הטור לא חיישינן שריבה לאחר שנודע דמסתמא אילו היה נודע בינתיים מיד היה בא לחכם לשאול מה דינו.
 - ט"ז – לא חיישינן שנתערב באופן דנעשה נבילה תחילה, ולכו"ע לא קנסינן שוגג אטו מזיד ופליגי אי נאמן לומר דנתערב בשוגג: לדעת הסמ"ג אסור דחשדינן ליה שמשקר ובמזיד עשה התיקון, ולדעת הטור מהימן במיגו דאי בעי שתיק.
 - נקה"כ – להלכה אמרינן חנ"נ גם קודם שנודע התערובת ומיירי באופן דלא שייך חנ"נ כגון באיסור משהו או יבש ביבש, ופליגי בקנסינן שוגג אטו מזיד: לדעת הסמ"ג קנסינן שוגג אטו מזיד, ולדעת הטור לא קנסינן שוגג אטו מזיד.

ש"ך ס"ק ט

אם הוסיף בשוגג מותר היכא דלא נעשית נבילה:

- המחבר לא מיירי כלל בענין מחלוקת בין הסמ"ג והטור באם החכם צריך לחקור אם הוסיף אח"כ בתערובת, והוא מדבר רק בעיקר הדין של מרבה ופסק דאם הרבה בשוגג מותר. וע"כ מיירי באופן דלא נעשית נבילה תחילה, ולדעת המחבר יש לפרש שקאי בשאר האיסורים.
 - לדעת הרמ"א דאמרינן חנ"נ בשאר איסורים צריך לומר דמיירי ביבש ביבש או בלח בלח בשאר איסורים בהפ"מ, דאם לא כן אפילו בשוגג אסור שהרי כל התערובת נעשה נבילה בתחילה ומה לי דלא קנסינן. ורק בסוף ההג"ה כתב הרמ"א אודות אם החכם צריך לחקור.
- [אפילו לדעת המחבר דמותר להוסיף באיסור דרבנן היינו דוקא היכא דלא נ"נ אבל אם נ"נ אסור להרבות היתר נגד כולו שהרי אין זה כמוסיף על ההיתר (פמ"ג)].

ט"ז ס"ק ה, נקה"כ

תוכן דברי הט"ז:

מקשה דהכא פסק דלא קנסינן שוגג אטו מזיד ולקמן (סי' ק"י ס"ז) בנוגע דבר חשוב פסק דדוקא נפל מעצמו מותר אבל הפילה אפילו בשוגג אסור דקנסינן שוגג אטו מזיד. ומתוך דרך היכא דאיכא מיגו דאי בעי שתיק נאמן לומר שוגג הייתי ומותר כגון הך דהכא משא"כ התם ליכא הך מיגו ולכן שוגג אסור.

ועפ"י יסוד זה דלא מחזקינן ריעותא [שמפני זה יש לו מיגו דאי בעי שתיק] יובן מחלוקת הסמ"ג והטור באם החכם צריך לחקור אם הוסיף אח"כ בתערובת, דלהסמ"ג צריך לחקור ולהטור אין צריך, ומבאר הב"י דפליגי בשאר איסורים אי חנ"נ דלסמ"ג נ"נ ולטור לא נ"נ. והקשה בד"מ דלפ"ז לא היה לו להטור לסתום דאין צריך לחקור והיה לו לפרש דבבשר בחלב דכן נ"נ אז צריך לחקור. (עיי"ש בד"מ מה שתיי בזה).

ועל פי זה יש לתרץ דאפילו בבשר בחלב לא מחזקינן ריעותא לומר דנתערב באופן דנעשה נבילה, ואמרינן דאם הרבה היה זה באופן דלא נ"נ עדיין דהיינו מיד כנפל האיסור קודם שנבלע בהחתיכה, ומחלוקת הסמ"ג והטור הוא האם נאמן לומר שוגג הייתי:

לדעת הסמ"ג אע"פ דלא גזרינן שוגג אטו מזיד זהו בידעינן בוודאי שהיה שוגג אבל הכא דאין אנו יודעין בוודאי שהיה שוגג אינו נאמן לומר שוגג הייתי ולזה מהני חקירת חכם לידע אם היה שוגג ואסור, ואילו הטור סובר דע"כ מהימן לומר שוגג הייתי דאם אתה מחזיקו לשקרן בשעת החקירה מה תועיל זה שאומר שלא הרבה, ולכן לא צריך חקירת חכם דוודאי לא היה אומר שהיה מזיד.

ומתוך בזה ב' קושיות על הטור: (א) למה לא פירש דבבשר בחלב צריך חקירת חכם, משום דגם בב"ח לא צריך דלא מחזקינן ריעותא; (ב) למה לא כתב הטור "ואין לחוש שמא לא כיוון במזיד" על הגמרא, דגמרא לא קאמר אלא דלא גזרינן שוגג אטו מזיד ולא מיירי אי מהימן לומר שוגג הייתי דבגמרא מיירי בידעינן שהיה שוגג.

וכתב הש"ך בנקה"כ דדוחק לתרץ כהט"ז דנתערב באופן דלא נ"נ, אלא י"ל דמסתימת לשון הסמ"ג משמע דלאו מטעם חנ"נ קאתינן, דמדובר באיסור משהו או ביבש ביבש דלא אמרינן חנ"נ, ונחלקו אי גזרינן שוגג אטו מזיד, דלדעת הסמ"ג גזרינן ולהטור לא גזרינן.

ט"ז ס"ק ח

יישוב דברי הטור דכאן פסק דאם הוסיף בשוגג מותר, ובסי' ק"י פסק דבהפילה בשוגג אסור:

- או"ה – עפ"י דבריו י"ל דכאן מיירי בניתוסף קודם שנודע, והתם מיירי שניתוסף לאחר שנודע.
- ט"ז – הכא איכא מיגו דאי בעי שתיק ולכן מהימן, משא"כ בסי' ק"י ליכא מיגו.
- ב"ח – בנפל תלינן דהאיסור נאבד מן העולם ולכן חיישינן שיעשה כן במזיד, אבל במבטל דהאיסור נשאר שם לא חיישינן שיבטל איסור בידים.
- ב"ח – עוד תירוץ, לבטל איסור שיש סוברים שאסור מדאורייתא אין להחזיקו ברשע לבטל במזיד, משא"כ בנפל דבטל ברוב מדאורייתא אם נתיר בשוגג יבוא להפיל גם במזיד.
- כו"פ – בנפל אין האיסור בטל, וההיתר לאכול הנשאים היא מכח ס"ס ולכן גזרו שוגג אטו מזיד, משא"כ בנבטל חזר האיסור להיתר לא אמרינן אטו מזיד דאף במזיד אין כאן איסור.

ט"ז ס"ק ט

טעה בדין אי מיקרי שוגג:

- רש"ל – כשנתכוון לבטל מיקרי מזיד אע"פ שסבר שמותר לו לבטל.
- ט"ז – טעה בדין או שעשה עפ"י הוראת חכם מיקרי שוגג.

ש"ך ס"ק י

מבטל איסור של חברו בכוונה להאכילו לחבירו:

- ש"ך – שרי לדידיה, דכיון דאסור למי שנתבטל בשבילו וגם לא היה שלו לא אהני מעשיו.
- תורת האשם, יד יהודה – אסור גם לעצמו, דאותו שעשה ראוי לקנוס.

בישל המאכל שנאסר ע"י שריבה במזיד:

- רעק"א – גם הבליעה שבכלים אסורים למי שהמאכל אסור.
- יד יהודה – הבליעה מותרת דאין כאן איסור על גוף הדבר רק דקנסו שלא יהנה ממנו, ומהבליעה בקדחה אין לו הנאה כלל.

ט"ז ס"ק י

כשהמתבטל בשבילו לא ידע ממנו או שידע ולא ניחא ליה:

- ט"ז – מותר, דבכה"ג לא גזרו להמתבטל בשבילו דהרי הוא כשוגג. וגם היכא דידע ולא ניחא ליה אין חבירו יכול לאסור עליו בעל כרחו (פרי"ת).
- פרי"ח – אסור, דכיון דאהנו מעשיו הרעים שאוכל התערובת זה שנתבטל בשבילו מה בכך אי ניחא ליה או לא ניחא ליה סוף סוף איכא למיחש שיבטלנו פעם אחרת להאכילו לאחד מאוהביו.

ביטל סתם למי שירצה לקנות:

- ריב"ש – אסור לכולם, והרי הוא כמו שנעשה בשבילם ביחוד.
- ט"ז – לדעתו שמותר כשלא ידע ממנו כל שכן דמותר בזה (רעק"א).

ב"ה, ישיבת תות"ל "חובבי תורה", הרב יוסף יצחק בארבער - מסלול בשו"ע יו"ד, הלכות תערובות, סימן צט

ביטלו נכרי בשביל הישראל: (בדה"ש ס"ק מ"ד)

- כשישראל לא צווה על כך: מותר דמעשה הנכרי אינו מעשה איסור.
- כשישראל ציווהו על כך במזיד: נאסר עליו כאילו ביטלו בעצמו.

ש"ך ס"ק י"ב

למכור לישראל אחר שלא נתבטל בשבילו:

- ש"ך – אסור למכור לישראל ביוקר מהגויס, ומותר בזול [ר"ל חלק האיסור שבתערובות בזול] כשער בשר נבילה. משא"כ אם ביטל איסור הנאה צריך למכור לאחרים חוץ מדמי איסור שבו.
- פ"ח – מותר למכור לישראל אחר אף ביוקר.

ש"ך ס"ק י"ג

באיזה תערובות אמרינן חנ"נ:

- תערובת יבש ביבש: לכו"ע לא אמרינן תחיכה נעשית נבילה.
- תערובת לח ביבש [טעם איסור שנבלע בחתיכה]:
 - בשר בחלב: אמרינן חנ"נ לכו"ע, ואם ניתוסף אח"כ צריך ס' נגד כל תערובת הראשון.
 - בשאר איסורים: נחלקו הפוסקים אי אמרינן חנ"נ:
 - מחבר – לא אמרינן חנ"נ, ואם ניתוסף אח"כ מותר כל שיש ששים נגד האיסור הראשון, והיתר הראשון מן המנין.
 - רמ"א – אמרינן חנ"נ, ואם ניתוסף אח"כ צריך ס' במה שניתוסף נגד כולו.

ש"ך ס"ק י"ד

חנ"נ בתערובת לח בלח:

- בבשר בחלב: אמרינן חנ"נ מדאורייתא, וצריך ששים נגד כולו, ואי איכא ספק אם היה ששים נגד כולו ספיקא דאורייתא לחומרא (פמ"ג).
- בשאר איסורים: פסק הרמ"א דבהפסד מרובה יש להקל דלא נעשה נבילה.

כשניתוסף עוד היתר ואיכא ששים – דין תערובת הראשון:

- חתיכה שנאסרה: אפי' בשאר איסורים החתיכה הראשונה נשאר אסור דקיי"ל אפשר לסחטו אסור, אא"כ ניתוסף עוד חתיכות של היתר לבטל החתיכה הראשונה ברוב.
- תערובת לח בלח: בלח לא שייך אפשר לסחטו אסור ואם יש ששים הותר הכל.

מה נקרא לח בלח: (עי' פמ"ג)

- כל נמחה ונבלל יפה עם רוטב של היתר מיקרי לח בלח.
- איסור גוש ברוטב: טעם הנבלע ברוטב הוי לח בלח.
- איסור שנבלע בחתיכת היתר ונאסר ואח"כ ניתוסף רוטב וחתיכות היתר באופן דיש ס' נגד האיסור הראשון וגם יש רוב חתיכות היתר:
 - לטעם הרשב"א דחנ"נ משום דהחתיכה נשארה באיסורה, כאן החתיכה לא נשאר אסור דנתבטל ברוב חתיכות היתר, א"כ י"ל דסגי בששים נגד האיסור.
 - לטעם המרדכי דאמרינן חנ"נ משום חשיבות, לא שנא וצריך ששים נגד כל החתיכה.

ש"ך ס"ק ט"ז

ידיעת התערובת לענין אם הוסיף בו עוד היתר:

- או"ה – קודם שנודע מותר אפילו היכא דשייך חני"נ, שסובר דקודם שנודע לא אמרינן חני"נ ואז גם אותה חתיכה חוזרת להיות היתר; ולאחר שנודע אסור אפילו היכא דלא אמרינן חני"נ דקנסינן שוגג אטו מזיד.
- רמ"א – בהג"ה הביא חומרת האו"ה דלאחר שנודע אסור אפילו בשוגג, אבל אינו ברור אם הוא חולק על דין הראשון דקודם שנודע לא אמרינן חני"נ.
- ש"ך – אין חילוק בין קודם שנודע לאחר שנודע, היכא דשייך חני"נ כגון בב"ח בלח לא מהני מה שניתוסף אפילו קודם שנודע; והיכא דלא שייך חני"נ כגון ביבש ביבש מהני אפילו לאחר שנודע דלא קנסינן שוגג אטו מזיד.
- פמ"ג – פסק דהיכא דלא שייך חני"נ מותר אם הוסיף בשוגג, ולענין חני"נ קודם שנודע התערובת: בבשר בחלב אסור אפילו בהפ"מ, ובשאר איסורים בחתיכה מאן דמיקל בהפ"מ אין מזחיחין אותו (עי' פ"ת), ובשאר איסורים בלח יש לסמוך דלא ני"נ (מנ"י).

ט"ז ס"ק י"א, ש"ך ס"ק ט"ז

פסק הרמ"א שלא נהגו שהמורה צריך לחקור:

- לבוש – קאי רק אדלעיל מיניה דלא מהני מה שניתוסף לאחר שנודע אפילו בתערובת דלא שייך חני"נ, ובזה אין צריך לחקור דמסתמא היה בא לשאול מיד כשנודע, אבל בתערובת דשייך חני"נ צריך המורה לישאל.
- ט"ז, ש"ך – גם בתערובת דשייך חני"נ אין צריך לחקור דלא מחזקינן ריעותא. מיהו אם ידוע להמורה שניתוסף אח"כ צריך לחקור אם ני"נ קודם לכן.

סעיף ז

ש"ך ס"ק י"ט, ט"ז ס"ק י"ב

אין מבטלין איסור לכתחילה באיסור דרבנן:

- ביצה (ד, ב): עצים שנשרו מן הדקל ביו"ט שאסורים משום מוקצה שנפלו לתוך עצים מוכנים וליכא שיעור ביטול מותר להוסיף עליו לבטלו דרק בדאורייתא אין מבטלין איסור לכתחילה אבל דרבנן מבטלים. ואע"ג דהוי דשיל"מ דאפילו באלף לא בטל, מ"מ מותר משום דמיקלי קלי לאיסורא.*
- תוס' – איסור שעיקרו דרבנן (מוקצה) מותר להוסיף ולבטל, אבל עיקרו דאורייתא (תרומה משאר פירות חוץ מדגן תירוש ויצהר שלדעת התוס' הוא רק מדרבנן) אסור להוסיף ולבטל.
 - רשב"א – באיסור דאורייתא אפילו נפל מעצמו אסור להוסיף בכל אופן, באיסור דרבנן אסור לבטל אבל אם נפל מעצמו מותר להוסיף היתר ולבטלו [אפילו אינו מקלי קלי לאיסורא שהרי זה איתמר רק לענין דשיל"מ], חלת חוץ לארץ שהוא איסור דרבנן קל מערבין ומבטלין אותם לכתחילה, [ויש אומרים שהוא הדין לכל איסור דרבנן שאין לו עיקר מן התורה]. (עי' ב"י).
 - רא"ש – אפי' איסור דרבנן שנתערב אסור להוסיף ורק בעצים התירו משום דמקי קלי לאיסורא.

איסור שנתערב להרבות עליו היתר לבטלו - להלכה:

- מחבר - איסור דאורייתא אסור אפילו להוסיף, ואיסור דרבנן מותר להוסיף:
 - איסור דרבנן אפילו עיקרו דאורייתא מותר להוסיף כל שלא נ"י. (פמ"ג).
 - רק כשנפל מעצמו אבל הפילו אפילו בשוגג אסור להוסיף. (רעק"א).
 - אפילו אם האיסור רבה על ההיתר הראשון מותר להוסיף באיסור דרבנן. (פמ"ג).
 - בדבר שיש לו מתירין אסור להוסיף אא"כ מיקלי קלי לאיסורא. (ט"ז).
- רמ"א - אף איסור דרבנן שאין לו עיקר מן התורה אסור להוסיף אפילו נפלה מעצמה, ורק בעצי מוקצה מותר משום דמקלי קלי לאיסורא.

מותר שמן שבנר חנוכה שנתערב: (עיי' שו"ע או"ח סי' תרע"ז ס"ד)

- מותר שמן שבנר חנוכה: הנותר מן השמן הצריך לשיעור הדלקה (עיי' משנ"ב ס"ק י"ח), אסור בהנאה ושורפו בפני עצמו משום שהוקצה למצותו.
- אם נתערב בשמן אחר ואין ששים לבטלו פסק המחבר דאסור להוסיף עליו ולבטלו. ואע"ג שנתערב הוא רק מדרבנן והכא פסק דבאיסור דרבנן מותר להוסיף:
 - ש"ך - יש לחלק בדוחק דהוקצה למצותו חמיר טפי ואין להוסיף אפילו בדרבנן.
 - מג"א - נר חנוכה הוי כדבר שיש לו מתירין שאפילו להוסיף לאחר שנפל אסור.
- [צ"ע, דלפ"ז אפילו נפל בתחילה לששים לא בטל (רעק"א)]
- חו"ד - רק באיסורי אכילה מותר להוסיף דשוב אינו מרגיש הטעם משא"כ באיסור הנאה הרי נהנה במה שמבטלו.
- כו"פ - רק ביבש מותר דכל חתיכה הוי ספק איסור משא"כ בלח בלח דמעורב מאיסור ודאי מחמיר אף בדרבנן.

ש"ך ס"ק כ, ט"ז ס"ק י"ג

בסי' צ"ח ס"ט מבואר דלפעמים איסורים מבטלים זא"ז, והכא מבואר דחוזר ונייעור:

- בתערובות לח בלח: בשיעור ששים באיסורים חלוקים מבטלים זה את זה משא"כ כשנתוסף בו עוד ממין האיסור הראשון אמרינן דחוזר ונייעור:
 - ב' מיני איסורים שחלוקים בטעמים - כגון חלב ודם: מבטלין זא"ז.
 - ב' מיני איסורים ששויים בטעמים - כגון חלב של שחוטה ושומן של נבילה: מצטרפים לאסור, ובזה אח"ז אמרינן דחוזר ונייעור.
 - שם אחד של איסור שחלוקים בטעמים - כגון תפוח ותפוז של ערלה: אין מבטלין זא"ז, ולכאורה גם מצטרפים לאסור, ובזא"ז חוזר ונייעור. (ב"ח, חו"ד).
 - היתר שיש בו טעם איסור: הפמ"ג בפתיחה טען שמצטרף לאסור דהא עכשיו טועם טעם איסור, ובמ"ז ס"ק י"ג כתב דכל שיש ס' נגד האיסור בטל ואין ההיתר מצטרף.
- בתערובות יבש ביבש: במין במינו בשיעור רוב, אף איסורים חלוקים וחלוקים גם בטעמים לא אמרינן דמבטלים זה את זה, א"כ הוא הדין דאמרינן בזה חוזר ונייעור, כגון ב' חתיכות של היתר שנפל בו איסור ונתבטל ברוב ושוב נפל בו עוד איסור חוזר ונייעור אפילו אין האיסור השני ממין האיסור הראשון. (יד יהודה ס"ק כ"ד).

ש"ך ס"ק כ"א

חוזר ונייעור בתערובת יבש ביבש:

תרומות (ה, ח): סאה תרומה שנפל למאה סאה חולין ולא הספיק להגביה [להרים ממנו סאה כנגד מה שנפל וליתנו לכהן מפני גזל כהונה] עד שנפל בה אחרת: חכמים – אסור, ר' שמעון – מותר. הרי שלדעת החכמים אמרינן חוזר ונייעור.

ערלה (ב, ג): הערלה מעלה את הערלה. הרי דאמרינן קמא קמא בטל.

- רמב"ם – רק בלא נודע נחלקו אבל בנודע לכו"ע אמרינן קמא קמא בטל.
- רבינו שמשון – בלא נודע לכו"ע חוזר ונייעור, ולאחר שנודע קמא קמא בטל, ורק בתרומה סוברים החכמים דאסור משום דאף כשנתבטל במאה מ"מ עדיין צריך להרים חלק כנגד מה שנפל משום גזל כהונה, משום הכי אמרינן דחוזר ונייעור כיון דעכ"פ לאיזה ענין אמרינן דאכתי נשאר שם.
- רא"ש – קיי"ל כחכמים דאף יבש ביבש מין במינו חוזר ונייעור, וערלה מעלה את הערלה הכוונה שערלה מעלה נטע רבעי דהו"ל איסורים חלוקים דאמרינן איסורים מבטלים זא"ז.
[ואע"ג דהרא"ש סובר גבי ביטול יבש ביבש דאיסור נהפך להיות היתר (עי' סי' ק"ט) אעפ"כ לא אמרינן קמא קמא בטל אפילו היכא דלא בא בכלל נתינת טעם, והטעם דמאחר שנתרבה האיסור הוי כניכר האיסור דלא שייך ביטול בזה (עי' רא"ש)]

חוזר ונייעור בתערובת לח בלח:

ע"ז (עג, א): יין נסך שנפל לבור אמרינן קמא קמא בטל. אבל להלכה נדחה מימרא זו ולא קיי"ל הכי.

- ראב"ד – רק לענין יי"נ לא שייך קמא קמא בטל שהרי אסור במינו במשהו, משא"כ כשנפל לאינו מינו דבטל בששים אמרינן קמא קמא בטל וגם מצטרף לבטל איסור הנופל בו לאחר מכאן ולא איכפת לן במה שנותן טעם שהרי כבר נתבטל והו"ל טעם של היתר.
- רמב"ן – בלח בלח אמרינן דחוזר ונייעור שהרי נותן טעם, ואפילו במין במינו אמרינן דחוזר ונייעור גזירה אטו מין בשאינו מינו.

דעת הפוסקים בענין חוזר ונייעור:

- רמ"א – בפשטות דבריו משמע שסובר דבכל אופן אמרינן חוזר ונייעור אפילו יבש במינו ונודע. [ועי' ש"ך שיש לפרש דברי הרמ"א באופן אחר].
- או"ח – יבש ביבש אפילו באינו מינו ונודע קמא קמא בטל. [ואזיל לטעמיה דכל יבש ביבש נחשב ללא בא בכלל נתינת טעם].
- ש"ך – רק יבש במינו ונודע אמרינן קמא קמא בטל וגם מצטרף לחשבון ההיתר. [דאזיל לטעמיה דאינו מינו גם ביבש נחשב לבא בכלל נתינת טעם]. ולהלכה פסק דאין להקל בכה"ג נגד הרמ"א רק בהפסד מרובה.
- פרי"ח – בשיעור דרבנן [ס' בלח במין במינו או ס' ביבש במבשא"מ] לא אמרינן דחוזר ונייעור.

ש"ך ס"ק כ"ב

חלב שנפל למים ונתבטל:

- חלב שנפל למים ונתבטל בששים: מותר לכתחילה ליתן מים אלו בבשר. (ש"ך).
- לערב חלב במים כדי ליתן בבשר: אסור. (פמ"ג, ועי' שו"ת רעק"א סי' ר"ז).

היתר בהיתר לא שייך ביטול: (עי' סיי רצ"ט ש"ך סק"א)

- לענין שעטנז קודם שנעשו חוטין אם נתערב צמר רחלים בצמר גמלים ורובו צמר גמלים שייך ביטול ומותר לערבו בפשתן, אבל לאחר שנעשו חוטין אין לכלאים שיעור ואפילו חוט כלשהו של צמר בבגד גדול של פשתן ואפילו נאבד החוט ולא ידע מקומו אסור.
- והטעם דאינו בטל ברוב היינו משום דהיתר בהיתר והאיסור הוא רק ע"י תערובתם לא שייך ביטול, ולא דמי לבב"ח דהאיסור הוא רק מחמת שיתן טעם, והלכך כשבטל הטעם בטל האיסור. משא"כ חלב במים אין איסור בתערובתם ולכן שפיר נתבטל החלב בהמים.

סעיף ז

ט"ז ס"ק ט"ז

להשתמש בכלי איסור כשיש ששים כנגד האיסור:

- כשהדרך להשתמש בו תמיד ביותר מששים [אי משום עוצם מיעוטו של האיסור הנבלע, אי משום ריבוי ההיתר שמשתמשים בו תמיד בשפע]:
 - מחבר – מותר כיון דאינו בא לכלל נתינת טעם, ואפי' באיסור שאינו פוגם.
 - ט"ז – אין להקל אלא במקום שפוגם ג"כ, דאלי"כ היו גזרינן כלי גדול אטו כלי קטן.
- כשאין הדרך להשתמש בו תמיד ביותר מששים: אסור להשתמש בו אף שיש בתבשיל זה ששים כנגד האיסור, שמא יבא להתיר גם היכא דליכא שיעור ביטול.

שיעור שנבלע בכלי ע"י כבישה:

- ט"ז (עי' סיי ק"ה ט"ז סק"א) – ע"י כבישה נבלע בכלי רק בכדי קליפת הכלי.
- ש"ך (סיי צ"ח ס"ק י"ג) – כבישה בולע בכל עובי דופני הכלי כמו בבישול וצריך סי' נגד כולו.

שאלות לחזרה - סימן צט

- (1) מה דין עצמות האם מצטרפים לאיסור או להיתר. רמב"ן. ר"ן. רבינו שמשון. מהו שיטת הרמ"א. טור, סעיף א, ש"ך ס"ק א, משב"ז ס"ק א; (שיטת הרמ"א) סעיף א בהגה, ש"ך ס"ק ב, (לענין איסור דבוק) ש"ך ס"ק ג
- (2) קליפי ביצים וכיו"ב שאין בהם שום לחלוחית. האם מצטרפים לבטל האיסור. עי' ש"ך ס"ק א, עי' ט"ז ס"ק א, משב"ז ס"ק א דעה א'
- (3) מהו הטעם דגוף חרסי הקדרה אינה מצטרפת לבטל. סעיף א, פרישה ס"ק ב, פר"ת ס"ק א, עי' ט"ז ס"ק א, משב"ז ס"ק א הבחינה הב'
- (4) נתבשל תחילה הבשר עם העצם ואח"כ נפל לתוך ההיתר. מהו הדין והטעם. כשאינו יודע שיעור הבשר שהיה מתחילה קודם הבישול. כשיודע שיעור הבשר. סעיף ב, משב"ז ס"ק א ד"ה עוד
- (5) חתיכה הבלועה באיסור שנפלה להיתר ואין בההיתר ס' לבטל האיסור אלא בצירוף החתיכה. מהו. סעיף ג, ש"ך ס"ק ג, ד
- (6) כשאינו עכשיו ששים נגד האיסור. האם יכולים לשער במאי דבלע הקדרה. כשיודע שהיה ששים בתחילה. כשאינו ידוע אם היה ששים בתחילה. סעיף ד, ט"ז ס"ק ד, ש"ך ס"ק ו, משב"ז ס"ק ד, רעק"א (א)
- (7) כשיש עכשיו ששים נגד האיסור ואינו ידוע אם היה ששים בתחילה. מהו. ט"ז ס"ק ה, משב"ז ס"ק ה, עי' פר"ח סימן צ ס"ק ו
- (8) מהו הדין באם עבר וביטל איסור במזיד. מהו אם ביטל האיסור בשוגג. סעיף ה, ש"ך ס"ק ז, רעק"א (תלוי אם האיסור לבטל הוא מה"ת או מדרבנן), עי' או"ח סי' שיח סעיף א, גר"א ס"ק א
- (9) כשהרב רוצה להתיר התערובת מכח ביטול האם צריך לחקור אם ניתוסף היתר קודם שהובא לפניו. סברת הסמ"ג. סברת הטור. מהו שיטת הרמ"א להלכה. טור, ב"י קנח. ד"ה כתב, דרכי משה ס"ק ב, ט"ז ס"ק ח, נקה"כ; (רמ"א) סעיף ה בהגה, ט"ז ס"ק יא, ש"ך ס"ק טז

שאלות לחזרה - סימן צט

10) איסור שנפל לתוך התבשיל ולא היה ששים והוסיף בו עוד היתר. מהו הדין והטעם. כשריבה קודם שנודע התערובת. כשריבה לאחר שנודע התערובת. או"ה. רמ"א. ש"ך.

ש"ך ס"ק טו; (כשיש ששים דין תערובת הראשון) ש"ך ס"ק יד

11) דבר חשוב שנתערב ברוב ביבש ובשוגג הפיל אחד מהם לים. למה קנסינן בזה שוגג אטו מזיד יותר מהמבטל איסור בשוגג.

ב"ח, ט"ז ס"ק ח, כו"פ ס"ק ו

12) מהו לבטל איסור דרבנן לכתחילה. מהו להרבות עליו היתר לאחר שנפל מעצמו. מחבר. רמ"א.

סעיף ו, (מותר שמן שבנר חנוכה) ט"ז ס"ק יב, ש"ך ס"ק יט, מג"א ס"ק יב, חו"ד ס"ק ח

13) איסור שנתערב בהיתר ונתבטל ואח"כ נפל בו עוד ממין האיסור הראשון. מי אמרינן קמא קמא בטל או חוזר וניעור. סכמ השיטות: רא"ש. רבינו שמשון. רמב"ן. ראב"ד. סכמ דעות הפוסקים:

רמ"א. או"ה. ש"ך. פר"ח.

סעיף ו בהגה, ש"ך ס"ק כא, פר"ח ס"ק כא

14) האם שייך ביטול גבי היתר בהיתר. מהו החילוק בזה בין כלאים לבשר בחלב.

עי' סעיף ו בהגה, ש"ך ס"ק כב, יו"ד סימן רצט ש"ך ס"ק א

15) מהו להשתמש בכלי הבלוע באיסור מועט כשיש ששים בהתבשיל נגד איסור הבלוע בו.

סעיף ז, ט"ז ס"ק טו

16) כלי שנאסר ע"י כבישה ואח"כ בתוך מעל"ע בישל בו היתר. מהו.

עי' ט"ז ס"ק טו, ש"ך סימן צח ס"ק יג, עי' ט"ז סימן קה ס"ק א

